

Utvecklingsteori - en historisk grund

Erik Homburger Erikson, professor inom psykoanalytiskt med fokus på utvecklingspsykologi. Arbetade på Harvard fram till 1970.

Ålder	I fokus
0 – 1,5 år	Tillit Misstro
1 – 3 år	Självständighet Tvivel
3 – 6 år	Initiativ Skuldkänslor
6 – 12 år	Flitighet Underlägsenhet
12 – 20 år	Identitet Identitetsförvirring
19 – 40 år	Närhet Isolering
30 – 60 år	Produktivitet Stillastående
50 + år	Integration Förtvivlan

Idag är synen på utvecklingsteorin att den **är mer dynamisk & rörlig**. Utvecklingsteorins styrka är att den synliggör sårbarheter och styrkor.

Grund för barn och ungdomars utveckling

Kamrater

Empati

Tillit

“Om jordmån för barn och ungdomars utveckling”

Hur kan fritidsledare och ledare skapa förutsättningar för barn och ungas utveckling med stöd av forskningen?

Forskning

Empowerment ...

Inflytande, självbestämmande, meningsfullhet och kompetens är vad begreppet empowerment handlar om.

Hanna Arnesson (2006)

Den unge har fått möjligheter, stöd och självständighet för att påverka resultaten i sitt eget liv och situation.

Inlörd hjälplöshet ...

Känslan av bristande kontroll är den viktigaste faktorn i teori.

Bristande kontroll över omständigheter leder till känslor av hjälplöshet.

Den unge har lärt sig att den egna viljan inte har någon betydelse för det som sker.

Martin Seligman (1975)

Hälsoteorin:
Känsla av sammanhang

*Kasam**

Coping förmåga

Vår förmåga att hantera livets påfrestningar beror på vår känsla av sammanhang. Det förutsätter att tillvaron är **Begriplig, Hanterbar** och känns **Meningsfull** att investera i.

”När barn och ungdomar
får *bestämmer mer* påverkas hälsan*”

**En systematisk forskningsöversikt P.Wennerholm Juslin & S. Bremberg*

Forskning

Föräldrar och deras uppfostringsmetoder har inte den stora betydelse för hur deras barn blir som vi har trott.

Det är barnets sociala miljö
på förskolan, skola och i andra
gruppkonstellationer
som formar dem.

*Judith Rich Harris , Myten om föräldrars makt.
Hennes teori brukar kallas för **gruppsozialisationsteorin**.*

Varje förälder vill sitt barns bästa.

Men barnens välgång i praktiken är komplicerat.

Det kan vara svårt för en förälder. De har liten makt att styra. Särskilt inte under tonåren.

Anledningen är kompisarna.

Det är jämnåriga kamraterna som sätter normerna.

De har på många sätt större betydelse för ett barns utveckling än vad föräldrarna har.

Lars Dencik, professor i social psykologi

Forskning

Gruppen viktigast

Från och med 7-årsåldern lever barnet i två system:

- Föräldrasystemet
- Kamratgruppen

Målen för att möta ungas behov och främja deras utveckling handla framför allt om:

- Tillhörighetskänsla
- Förmåga att skapa goda kamratkontakter

Barbro Goldinger

psykoterapeut, före detta skolpsykolog och lärare.

Forskning

– Och förmågan att skapa
goda kamratkontakter
är det viktigaste för att få ett
rikt liv.

Det innebär samtal!

**Att man får träna på att använda ord till tankar och känslor.
Att man har ord när man blir ledsen eller arg, så att man
inte behöver använda armar och ben, till exempel.
Det handlar också om att lyssna, och att bli lyssnad på.**

*Barbro Goldinger
psykoterapeut, före detta skolpsykolog och lärare.*

Ju mer vi aktivera vår hjärna, desto mer växer den.
Ju mer allsidig träning desto bättre.

Kreativt kaos ger möjligheter

*”Istället för färdig kunskap och ordning
borde det vara mer av entusiasm, fantasi
och mer kreativt kaos.*

*Det är i mötet mellan kauset
i hjärnstammen och ordningen
i hjärnbarken som viktiga värden
uppstår. Vår förmågan att se
möjligheter, att göra urval, att värdera
och att se helheten.”*

**”Neuropedagogik, en skola för hela hjärnan” Matti Bergström, professor emeritus, läkare och hjärnforskare*

Forskning

”trånaden efter tillhörighet”

**Alla människors projekt handlar om att få vara med.
Man gör faktiskt vad som helst för att få vara
med i den grupp man vill tillhöra.
Utan tillhörighet så är man ingenting.**

Lars Dencik, professor i social psykologi

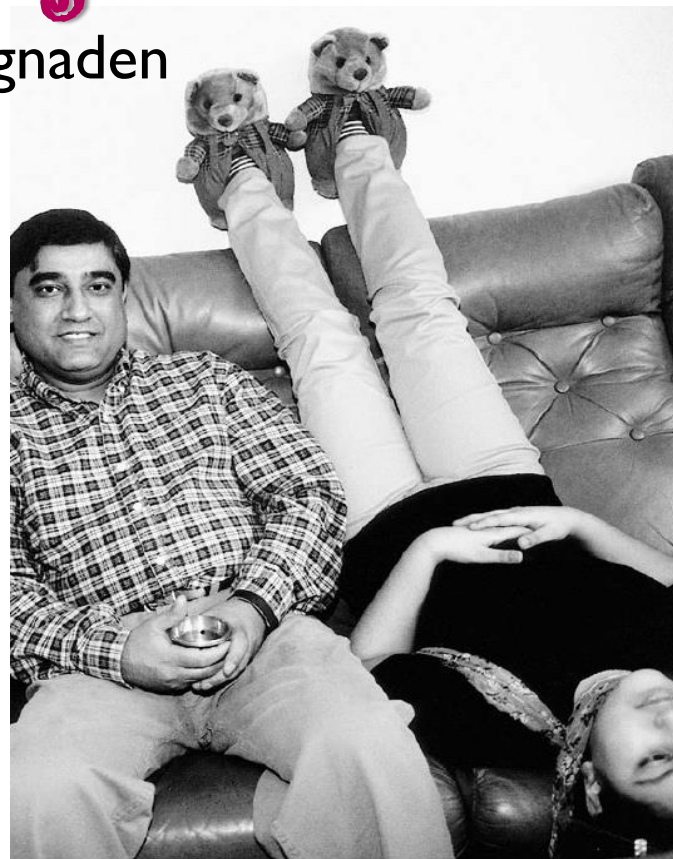
”trånaden efter tillhörighet”

Hur kan fritidsledare arbeta med:

- Tillhörighetskänsla?
- Förmåga att skapa goda kamratkontakter?

Föräldrarnas roll *omdefinieras*
i samband med könsrodnaden

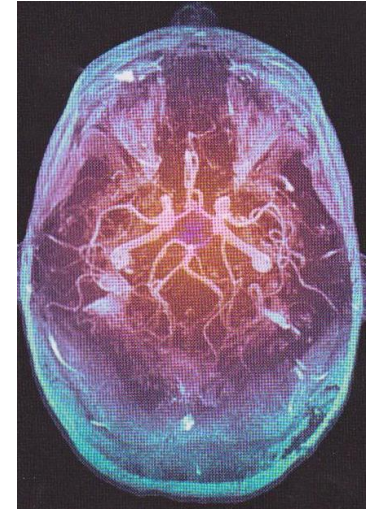

Under tonåren är **tillväxten av hjärnan omfattande** och är **en avgörande period för att utveckla hjärnans fulla kapacitet.**

Det handlar om att kunna bemästra komplexa sociala sammanhang.

*Elizabeth Sowell, professor, UCLA School of Medicine, 2002
Jay Giedd, barnpsykiatriker, National Institutes of Health, 2002*

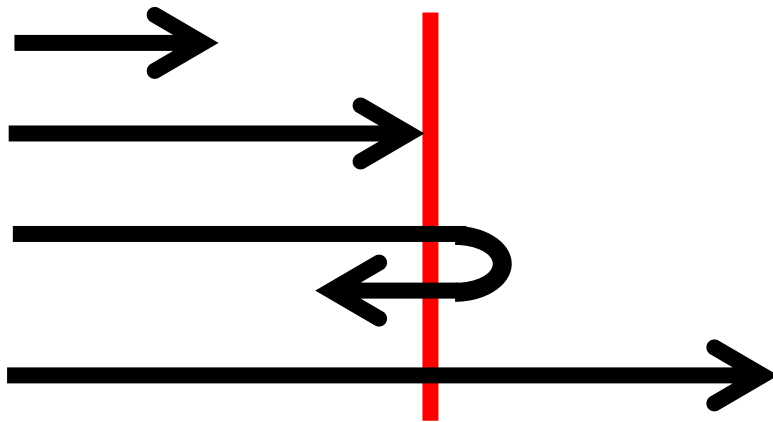
Vuxenblivande

.....&.....

..... utmana

The Dark Side of the Man

Aktörers

- resonemang
- tankar
- praktik

*Enhetschef fritidsgårdar
och parkleken*

Representant Humanisterna

Rektor IV programmen

Enhetschef behandlingshem

Konfirmationspräst

Representant Sveriges muslimska råd

Representant Sveriges Unga Muslimer

”Offentliga vägvisare”

Rektor IV programmen:

Stöd för - att klara kunskapsmålen och reflektera över varför de är här.

Kvalificerad till högre studier och med ökad möjlighet till en yrkeskarriär och svensk konkurrenskraft.

Enhetschef fritidsgårdar och parklek:

Stöd för - samverkande handling och egenorganisering

Invgid i demokratiska spelregler, kreativitetens betydelse och i en självorganiserad fritid.

Enhetschef behandlingshem:

Stöd för - att hantera känslor och leva drogfritt

Invgid i 12-stegrörelsen och andligheten, att det går att leva ett meningsfullt, drogfritt och fungerande liv samt om så behövs ett alternativt liv.

”Idéburna invigare”

Konfirmationspräst:

Stöd för - att älska sig själv, våga ta ställning, kunna möta döden och därmed kunna möta livet och gud

Initierad i den kristna tron och traditionen, kunna respektera andra, kunna älska gud så att allt blir till en helhet

Representant Humanisterna:

Stöd för - rationella tänkandet genom dialog

Initierad i de humanistiska idéerna, kunna utforma egna värderingar och respektera andras samt erövra det rationella tänkandet

Representant Muslimska rådet Representant Sveriges Ung Muslimer:

Stöd för - förstå att gud älskar mig, grundlägga goda vanor, leda yngre

Invigd i den islamska tron, att kontakten med gud är utan mellanhänder och invigd i det muslimska sammanhanget

Vad är *heligt* i vår kultur?

Att vara vuxen är att

vara en **ekonomiskt självständig** och **aktiv samhällsmedborgare** som **tar ansvar** både **för sig själva**, för **andra** samt verkar för allas **inkludering**.

Det viktiga är därför **att förstå demokrati**: att **se helheter** och **olika perspektiv**, att **diskutera sig fram** och kunna komma överens om **förnuftiga beslut**.

För att kunna det handlar det om att **varje människa ska värdesätta och förverkliga sig själv och andra**.

Då behövs förmågor som **självinsikt**, **social kompetens** och att **kunna leda andra**.

Med andra ord viktiga och **"heliga"** värden i vår kultur för att kunna leva i en global värld.

